

ACT

p.a. Oostenburgervoorstraat 152
1018 MR Amsterdam
secretaris@decreatievecoalitie.nl
www.decreatievecoalitie.nl

ABC

**Aan de (in)formateur
p/a Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. Bureau Wordvoering Kabinetsformatie**

Postbus 20018
2500EA Den Haag

Kunstenbond

3 Mei 2021

Aan de (in)formateur,

**U staat voor een grote uitdaging. Het kabinet dient alle sectoren.
Wij nemen u graag mee in de aandachtspunten die wij graag terugzien
in het nieuwe kabinetsbeleid.**

Wij zijn de Creatieve Coalitie

Wij zijn musici, beeldend kunstenaars, museumgidsen, acteurs, fotografen, choreografen, journalisten, mimespelers, dichters, dansers, regieassistenten, schrijvers, cameramensen, componisten, auteur-muzikanten, theatermakers, improviserende musici, dans- en performancemakers, interieurarchitecten, ontwerpers, circusartiesten, regisseurs, locatiescouts, belangenbehartigers, gidsen, agenten, film- en televisiemakers, cinema-editors, zangpedagogen, podiumkunstenaars, motion designers, stemacteurs, vertalers, technici, tekstschrijvers, school -muziek, -dans en -drama docenten, geluidsmensen, cinematografen....

Wij maken ons hard voor alle werkenden in de culturele en creatieve sector. En voor een goede en eerlijke arbeidsmarkt in onze sector, die met bijzondere uitdagingen kampt.

*Wij zijn meer dan **50.000 makers**,*

verenigd in 46 verenigingen

en ... wij met elkaar maken alle cultuur, journalistieke, kunst-, film-, media-, film-, theater-, muziek-, entertainment- en andere producten en producties die we de culturele en creatieve sector noemen. Wij verzinnen de innovatieve, creatieve oplossingen waar de sector om bekend staat en maken die.

BRAM

Mooiedingenmakers

Wij willen een eerlijke, faire arbeidsmarkt

Met eerlijke beloningen, eerlijk gedeelde opbrengsten, passende werkvormen en voldoende sociale zekerheden. Wij willen aanpak van knelpunten die dit in de weg zitten en die ons beletten om eerlijke afspraken te (kunnen) maken. Wij willen een arbeidsmarkt die ons faciliteert en stimuleert en ons niet op achterstand zet en op achterstand houdt. En een gelijk en eerlijk speelveld; op meerdere vlakken en niveaus.

De Arbeidsmarktagenda Culturele en Creatieve Sector heeft de positie van individuele werkenden nog nauwelijks verbeterd. De belangen van werkenden blijken en blijven vaak ondergeschikt aan de ambities en de passie van de sector, van de organisaties en de instituties. Er mag erkenning komen dat de rekening van die ambitie en passie nog altijd wordt doorgeschoven naar de werkenden. En het is niet teveel gevraagd dat daar nu een einde aan komt. Immers, de sector holt uit als die werkenden er straks simpelweg niet meer zijn. Geen taart zonder vulling. En waar het de sector zelf niet lukt, moeten er andere wegen worden gevonden om dat doel te bereiken. De nood is inmiddels te hoog geworden. En ook in coronatijd kwamen weer veel te weinig overheidsmiddelen terecht bij de werkenden.

Kunstenarsbeleid is naast cultuurbeleid broodnodig.

En wij staan niet alleen

Al zetten we soms wel andere accenten. U ontving al de New Creative Deal! van Kunsten'92 en de Federatie Creatieve Industrie FCI en de visies van Platform Makers, partner van de Creatieve Coalitie, en die van de Federatie Auteursrechtbelangen. Wij sluiten daar van harte bij aan. Maar het creëren van een gezonde arbeidsmarkt, nu een onderdeel van de *New Creative Deal!*, moet daarbij een absolute topprioriteit zijn. De makers en de individuen moeten bij beleid vertrekpunt worden, en het op de kortst mogelijke termijn creëren van een gezonde arbeidsmarkt een basisuitgangspunt. De sector kampt met een grote achterstand in honorering, voorwaarden en voorzieningen voor werkenden. Dit moet als eerste volledig worden ingelopen.

> Er is sprake van systeemfouten met een structurele onderbetaling tot gevolg

Werkenden hebben bovenop de al bestaande achterstand gedurende de coronacrisis ook weer niet of nauwelijks geprofiteerd van de algemene of generieke steunmaatregelen. De SER en Raad voor Cultuur concludeerden in januari 2016 dat onze arbeidsmarktpositie zorgelijk was (Verkenning Arbeidsmarkt Culturele Sector). Ingrijpende verbeteringen waren voor corona al noodzakelijk (Advies Passie Gewaardeerd - januari 2017). De SER pleitte recent voor een Herstelplan met een *hernieuwd zicht op het belang van de culturele sector*. En vraagt *bijzondere aandacht voor de arbeidsmarkt in de culturele sector*. De Raad voor Cultuur vraagt om een extra investering van 500 miljoen euro in de sector. En een fors deel daarvan is bedoeld voor eerlijke beloning en redelijke voorwaarden. Oormerk deze extra middelen, anders verdwijnt het. FNV en VNO-NCW spreken terecht over structurele zwakheden op de arbeidsmarkt. Het CPB benadrukt dat het grootste deel van de klap van de coronacrisis is terecht gekomen bij de kwetsbare groepen, waaronder zelfstandigen (MEV 2021). En onze sector heeft

Cinesud

BNI

VLS

WMF

daar naar verhouding heel veel van, net als andere vormen van flexibele arbeid. En ook de Commissie Borstlap en de WRR hebben ook in heldere bewoordingen de vinger gelegd op de tweedeling en het niet meer naar behoren functioneren van de arbeidsmarkt.

Culturele en creatieve sector is een grote en belangrijke sector voor de ontwikkeling, modernisering en concurrentiepositie van de Nederlandse economie

De culturele en creatieve sector is van grote waarde voor de samenleving, zowel intrinsiek, sociaal-maatschappelijk als economisch. 3,7% van het BBP. 4,5% van de werkgelegenheid (344.000 banen, waarvan 160.000 zzp). De waardering voor de culturele en creatieve sector is sinds de coronacrisis fors toegenomen. Het publiek schatte de waarde van cultuur nog nooit zo hoog in. De sector jaagt bovendien innovatie en vernieuwing aan in andere sectoren.

Maar de sector is door de coronacrisis zwaar geraakt. Er is dringend een herstelbeleid nodig, zodat de sector weer een aanjaagfunctie kan vervullen in het herstel van de samenleving en een duurzaam toekomstperspectief voor Nederland.

In lijn met de herstelplanadviezen van de planbureaus en de SER moet uitvoering van de arbeidsmarktagenda van het SER en Raad voor Cultuur-advies 'Passie Gewaardeerd' een prioriteit van het kabinet zijn. De kwetsbaarheden, zoals veel tijdelijke krachten en een groot aantal zzpers met weinig armslag, zijn door de coronapandemie weer genadeloos onderstreept en vragen om een concreet en snel antwoord van de regering.

Europees Herstelfonds (Recovery and Resilience Fund)

Het nieuwe kabinet is aan zet met het indienen van een aanvraag voor Nederland bij het Europese Herstelfonds. Wij sporen het nieuwe kabinet aan hier goed gebruik van te maken. En daarbij -zoals door meerdere EU-lidstaten bepleit- tenminste 2% van het aangevraagde budget te reserveren voor de culturele en creatieve sector. En een aanzienlijk deel daarvan te oormerken voor het verbeteren van de positie van werkenden.

Er is een stevige investeringsagenda voor de culturele en creatieve sector nodig om, naast het verbeteren van de arbeidsmarktproblematiek, deze sector het volle potentieel voor de Nederlandse economie te kunnen laten waar maken. Te denken valt aan:

- a) subsidies voor artistieke ontwikkeling (innovatie/onderzoek)
- b) microfinanciering van makers, projecten en start ups (vooral de nieuwkomers zijn nodig voor een succesvolle toekomst van de sector) revolving investeringsfonds voor de vrije sector
- c) garantstellingen en blockbusterregelingen voor grote risicovolle events
- d) leningen en kredieten

Algemene arbeidsmarkt en die van de culturele en creatieve sector

> Level playing field: collectief onderhandelen zzp'ers

De positie van zelfstandigen en zzp'ers in de culturele en creatieve sector is zwak. Om die te

kunnen versterken moeten zzp'ers samen kunnen opkomen voor betere betaling en voor betere voorwaarden. Het mededingingsrecht is daarbij een knelpunt. De SER en de Raad voor Cultuur hebben er daarom voor gepleit zzp'ers in de culturele en creatieve sector uit te zonderen van het mededingingsrecht; 'creëer experimenteeruimte'. En de ACM heeft haar beleid nu versoepelt.

Maar 'mogelijk maken' alleen is niet genoeg. Het lukt niet zomaar om een redelijk tarief uit onderhandelingen te halen. En het lukt zelfs niet altijd om opdrachtgevers aan tafel te krijgen. Zij hebben daar doorgaans geen belang bij. Demissionair minister Van Engelshoven was bezig met het uitvoeren van de aangenomen motie Ellemeet/Asscher¹ ('mogelijk maken van collectief onderhandelen voor zzp'ers in de culturele en creatieve sector'). Dit proces heeft vertraging opgelopen door de corona-crisis. Maar het moet weer worden opgepakt. Omdat serieus onderhandelen helaas niet altijd lukt, was het de bedoeling dat (verenigingen van) zzp'ers in die gevallen zelf het proces in gang kunnen zetten dat kan leiden tot een ministeriële vaststelling van voorwaarden of een minimumtarievenregeling. En die mogelijkheid is een van de noodzakelijke prikkels die zullen helpen stimuleren dat opdrachtgevers van de zzp'ers aan tafel komen om zo in gesprek te komen over redelijke en billijke tarieven en voorwaarden. Zonder dergelijke prikkels zal 'de mogelijkheid tot collectief onderhandelen' vaak een theoretische 'mogelijkheid' blijven.

Belangenvereniging Buitentheater

> Level playing field verder

Naast dit gelijktrekken van de onderhandelingspositie van zzp'ers en werknemers is er nog een aantal aspecten die van groot belang zijn voor een gezond *level playing field* op onze arbeidsmarkt.

- a) Er is een gelijke toegang nodig tot sociale vangnetten en sociale voorzieningen, onder gelijke voorwaarden, voor alle werkenden. Alleen dat zou de arbeidsmarkt faciliteren zoals deze nu is; met wisselende contracten en afwisselend en gelijktijdig zzp-schap en werknemerschap.
- b) Om *the-race-to-the-bottom* te keren is het noodzakelijk dat andere werkvormen dan die van een 'werknemer voor onbepaalde tijd' voor opdrachtgevers tenminste gelijke kosten opleveren. Een verband tussen kosten en flexibiliteit voor opdrachtgevers. En een verband tussen zekerheid en opbrengsten voor zelfstandigen. Flex- en zzp-contracten behoren voor opdrachtgevers meer te kosten dan een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd (beprijzing van flex – Cie. Borstlap).

> Kwalificatie arbeidscontract

Binnen de culturele en creatieve sector blijft het al enorme aandeel zelfstandigen groeien door bezuinigen, denk aan gemeenten die hun tekorten afwentelen op de cultuureducatie en gebrek aan handhaving van de belastingdienst (wet DBA). Wij pleiten in elk geval voor terugdringen van het aantal (evidente) schijnzelfstandigen, door in overleg met Platform ACCT en de sector te komen tot invoering van een wettelijke 'werknemer, tenzij-bepalingen' voor contracten met schijnzelfstandigen in de sector.

En dit in combinatie met het ontwikkelen van een heldere, hanteerbare definitie voor échte zzp'ers.

¹ www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vkjanp1asgxu

> Duurzame carrières

De coronacrisis heeft duidelijk gemaakt dat zzp'ers en flexibel werkenden over het algemeen genomen onvoldoende in staat zijn om door een stevige crisis in hun carrière heen te komen. Daarvoor zijn de verdiensten in de 'betere periodes' te gering. En dat geldt des te sterker voor de culturele en creatieve sector. De culturele en creatieve sector werkt met een extreem hoog percentage freelancers, werknemers met korte tijdelijke contracten en zzp'ers die weinig verdienen. Het SER en Raad voor Cultuur-advies Passie Gewaardeerd heeft niet voor niets de noodklok geluid ten aanzien van de zorgelijke arbeidsmarkt voor werkenden in deze sector. De Arbeidsmarktagenda Culturele en Creatieve Sector heeft de ambitie dit te veranderen.

Sowieso, maar zeker totdat we als sector in staat zijn geweest om daar, door middel van de uitvoer van de arbeidsmarktagenda, voldoende structurele verbeteringen in aan te brengen bestaat de noodzaak van een voorziening om duurzame carrières van (creatieve) professionals te faciliteren. Door het bieden van financiële handvatten zouden deze kwetsbare professionals, wanneer zij in tijden van crises, economische stilstand of door markt- of andere omstandigheden stilstaan of worden gedwongen perspectief te zoeken in verbreding of verandering van hun carrière pad, in staat worden gesteld om toch een duurzame en renderende beroepspraktijk vol te houden. En ook voor werknemers in vaste dienst zijn tal van verbeteringen denkbaar, ook voor hen zijn de (financiële) mogelijkheden veelal beperkter dan in andere sectoren.

> Proeftuinen en meedenken

Wij bieden ons nadrukkelijk aan als gesprekspartner om in de komende jaren opnieuw mee te denken over oplossingen en ontwikkelingen op het terrein van de arbeidsmarkt.

En we benadrukken dat de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector in veel opzichten voorop loopt en zich aanbiedt en graag gezien wordt als proeftuin voor experimenteren met oplossingen en ontwikkelingen. Daar zijn we goed in. Dat is wie en wat we zijn.

Beleid Culturele en Creatieve Sector

> Een minister voor de culturele en creatieve sector

De culturele en creatieve sector, inclusief de mediasector, hebben behoefte aan een integraal beleid vanuit een overkoepelende visie. Een integrale visie op en ongedeelde verantwoordelijkheid voor de hele keten, inclusief de arbeidsmarkt in de sector. Hiervoor is nodig dat één minister verantwoordelijk wordt voor de culturele, de creatieve en de mediasector. En dan ook verantwoordelijk is voor afstemming beleid met medeoverheden, gemeente en provincie zijn van niet te onderschatten belang voor de culturele sector. En dat kunstenaarsbeleid onderdeel is van het cultuurbeleid.

> Arbeidsmarktpositie werkenden culturele en creatieve sector

Wij vragen voortzetting en verankering van de politieke aandacht van de vakminister voor niet

alleen het inhoudelijke kunstbeleid maar ook het oplossen van de duurzame en geconstateerde structurele arbeidsmarktproblemen in de culturele en creatieve sector.

- a) Blijvend sectorbreed stimuleren en ondersteunen van positie Platform ACCT in haar doelstellingen tot uitvoering (en actualiseren van) de Arbeidsmarktagenda.
- b) Fair Practice Code blijvend als subsidievoorwaarde verankeren in de sector, maar ook in de niet-gesubsidieerde delen van de sector tot norm verheffen.
- c) De Fair Practice Code moet verder uitgewerkt worden en concreet gemaakt:
 - > door met middelen stimuleren dat binnen de hele culturele en creatieve sector afspraken worden gemaakt over tarieven en standaardvoorwaarden (tussen sociale partners, althans vertegenwoordigers opdrachtgevers/opdrachtnemers).
 - > door het stimuleren (financieel) dat daarnaast regels tot stand komen over Goed Werkgeverschap, Goed Opdrachtgeverschap en Verantwoord Marktgedrag.
- d) Er zijn *geormerkte* extra middelen voor de sector nodig om de arbeidsvoorwaarden te kunnen verbeteren zonder dat de sector daarmee in het eigen vlees hoeft te snijden. Zonder extra middelen en een stringent, sturend beleid van de overheid zal de passie en ambitie tot produceren de ambitie tot het verbeteren van voorwaarden blijven verdringen.
- e) Alleen wanneer de output en dus ook de werkgelegenheid in stand kan blijven of kan groeien, kan de sector haar potentieel voor de Nederlandse economie ten volle waar maken. Zonder stevige basis geen top.

NCE

> Meer Nederlandse producties

NVZ

De DSM-Richtlijn (digital single market) geeft het voorbeeld dat partijen zoals Netflix en anderen best mogen verdienen aan 'onze' content, maar dat het daarbij van goed koopmans-gedrag getuigt om ook te vragen in ons land te investeren in de ontwikkeling van nieuwe producties. En dus te investeren in de ontwikkeling van de sector waaraan men verdient.

Er mag van exploitanten van creatieve content die zich op Nederlands publiek richten best een tegenprestatie worden gevraagd die de ontwikkeling van Nederlandse content bevordert. Wij denken daarbij ook aan het programmeren van meer Nederlandse producties (op radio, televisie, podia, bioscopen, platforms) en meer investeringen in Nederlandse producties.

> Kunsteducatie

Ondanks het belang dat algemeen wordt gehecht aan kunsteducatie en cultuurparticipatie als ontwikkelaar van een vruchtbare bodem voor samenleving met creatieve, betrokken en openstaande burgers, zien wij de infrastructuur daarvoor steeds verder verdwijnen en privatiseren. Muziekscholen en centra voor de kunsten zijn of dreigen daardoor alleen toegankelijk te worden voor gezinnen met hogere inkomens. Net als voor de bibliotheken in Nederland pleiten wij voor een wettelijke regeling die een (betaalbare) basis garandeert van wat wij in Nederlandse gemeenten aan kunsteducatieaanbod voor al onze burgers beschikbaar zouden willen hebben. In het curriculum van het Nederlandse onderwijs zou cultuureducatie een stevigere rol moeten hebben.

New Noardic Wave

VCTN

DLG

> BTW op beeldende kunst en cultuur

Wij vragen het BTW tarief op Beeldende Kunst, zowel op kunstverkoop als werkzaamheden, terug te brengen van 9% naar 0%. Componisten, schrijvers, cartoonisten en journalisten zijn al grotendeels vrijgesteld van btw. Dat kan dan ook voor beeldend kunstenaars.

In bredere zin: waarom niet het BTW tarief voor culturele producties en diensten verlagen? Alle niet-commerciële activiteiten van landelijke, regionale en lokale omroeporganisaties zijn vrijgesteld van btw. Kunsteducatie voor jongeren is vrijgesteld.

Mee profiteren van de waarde die de culturele en creatieve sector toevoegt aan andere sectoren

De culturele en creatieve sector staat voor uitdagingen om zich te ontwikkelen en op een eerlijke en duurzame manier haar potentie waar te maken. En daar is geld voor nodig. En tegelijkertijd zijn er andere sectoren die veel geld verdienen aan onze sector. Wij denken hier onder andere aan de beleveniseconomie en de alomtegenwoordigheid van beeld en geluid. Mede als gevolg van het bloeiende culturele leven in de Nederlandse steden zijn deze steden populair. Met stijgende onroerend goed prijzen rondom broedplaatsen, die staddelen of gebieden van oud-cultureel erfgoed weer leefbaar en aantrekkelijk maken tot gevolg. De kosten worden veelal door kunstenaars en overheden opgebracht, terwijl de baten door de markt worden geïncasseerd,

Er moeten systemen worden geïntroduceerd die een deel van opbrengsten, die andere sectoren ontvangen als gevolg van de waarde die de culturele en creatieve aan die sectoren toevoegt, weer ten goede laat komen aan de culturele en creatieve sector.

Overigens zijn wij van mening dat de Partnerinkomenstoets met terugwerkende kracht uit de TOZO-regelingen verwijderd moet worden.

NVJ

Met hartelijke groet,**Ruud Nederveen**
Voorzitter

Dansondernemers Nederland

VVFE

Aangesloten leden:

ABC, Artiesten Belangen Centrum

ACT, Belangenvereniging voor professionele acteurs Nederland

ADC, Assistant Directors Club Nederland

Auteursbond (inclusief Netwerk Scenarioschrijvers)

BAM! De Beroepsvereniging voor Auteur-Muzikanten

BAU, Dance & Performance Platform_Amsterdam

BBK, Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars

BCMM, Beroepsvereniging voor Media componisten

Belangenvereniging Buitentheater

BIM, Beroepsvereniging van Improviserende Musici

BNI, Beroepsvereniging Nederlandse Interieurarchitecten

Platform voor Freelance Musici

BNS Crisp, Beroepsvereniging voor Interieurstylisten

BOK, Stichting Beroepsorganisatie Kunstenaars

BRAM, Beroepsvereniging Rondleiders, Acteurs en Museumdocenten

Cinesud, netwerkorganisatie voor makers van de (Limburgse) filmsector

Circuspunt, het platform voor het (verenigde) Nederlandse circusveld

Dansbelang NBDO, Nederlandse Belangenvereniging voor Dansprofessionals en -Ondernemingen

Dansondernemers Nederland

DDG, Dutch Directors Guild – Belangenvereniging voor regisseurs

Dichter bij Leeuwarden, platform voor woordkunst

DLG, Dutch Location Guild

DuPho, Dutch Photographers, de beroepsorganisatie voor professionele fotografen

FNV Media & Cultuur

Gehrels Muziekeducatie

Kunstenbond

Mooiedingenmakers, makers van mooie dingen in Noord-Nederland

NAA, Nederlandse Agenten Associatie

NBF, Nederlandse Beroepsvereniging voor Film- en televisiemakers

NCE, Nederlandse vereniging van Cinema-Editors

New Noardic Wave, Frysk film en media platfoarm
Nieuw Geneco, Nieuw Genootschap Nederlandse Componisten
NSC, Netherlands Society of Cinematographers
NVJ, Nederlandse Vereniging van Journalisten
NVZ, Nederlandse Vereniging van Zangpedagogen
Platform Aanvang!, Initiatief voor discussie, informatie en draagvlak over de podiumkunstensector in Nederland
Platform BK, Vereniging Platform Beeldende Kunst
Platform voor Freelance Musici
Samen1stem, Vakvereniging voor stemacteurs, voice-overs, vertalers, regisseurs en technici
UIMA, United Independant Music Agencies
VCA, Vereniging Constructief Audio
VCTN, Beroepsorganisatie voor muziekauteurs, componisten en tekstschrijvers in Nederland
VLS Vereniging Leraren Schoolmuziek
VONKC, Vereniging Onderwijs Kunst en Cultuur
VPT, Vereniging voor Podiumtechnologie
VVFE, Vereniging voor Freelance Event Professionals
WMF, World Music Forum voor wereldmuziek in Nederland

VCA

Gehrels Muziekeducatie

VONKC

BRONNEN

www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/29/bijdrage-cultuur-en-media-aan-economie-3-7-procent#:~:text=De%20bijdrage%20van%20cultuur%20en,euro%20aan%20cultuur%2D%20en%20mediaproducten.

www.kunsten92.nl/wp-content/uploads/2019/07/Artikel-in-ESB-door-de-Heide-Goetheer-Poliakov-4-juli-2019.pdf

https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/fr_fr/topics/government-and-public-sector/panorama-europ-een-des-industries-culturelles-et-creatives/ey-panorama-des-icc-2021.pdf

<https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/Briefadvies-Planbureaus-voor-herstelbeleid-feb2021.pdf>

<https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/overige-publicaties/2021/perspectief-op-herstel.pdf>

https://platformacct.nl/media/pages/mediatheek/archief-publicaties-arbeidsmarkt-agenda/887957600-1589355182/170401_passie-gewaardeerd_ser-en-rvc.pdf

Nieuw Geneco